

2. Профілактика та подолання професійного та емоційного вигорання : методичні рекомендації для спеціалістів соціальних служб / підготовлені Балакіревою К. О.; Проект програми розвитку ООН «Підтримка реформи соціального сектору в Україні». К., [б. р.]. 45 с.
3. Рабець Я. С. Вплив соціального самопочуття на професійне вигорання педагогів: курсова робота / Рабець Яна Сергіївна ; наук. кер. Гірник А. М. ; НаУКМА. Київ: [б. в.], 2020. 40 с.
4. Сидоренко О., Яновська Е. Психологічні особливості емоційного вигорання у менеджерів комерційних організацій. *Науковий часопис національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 12: Психологічні науки*. 2020. Вип. 9. С. 143–153.
5. Стаднюк Л. А., Давидович О. В., Приходько В. Ю., Олійник М. В., Ширяєва М. І. Синдром емоційного вигорання: фактори, що сприяють його виникненню і попередженню. *Вісник наукових досліджень*. 2017. № 1. С. 145–149.

Наталія Демчик

ПРИКЛАД ФІНЛЯНДІЇ У ПІДГОТОВЦІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ДО СТВОРЕННЯ СІМ'Ї

Аналіз наукової та довідкової літератури щодо визначення сфери застосування термінологічного апарату та з'ясування ролі понять й категорій при виконанні дослідження, традиційно розпочинають із розгляду ключових понять. Тому і ми вважаємо за необхідне при підготовці учнівської молоді до створення сім'ї розпочинати із поняття «статеве виховання», як важливого компонента у їх підготовці.

Так, Всесвітня організація охорони здоров'я визначає сексуальну освіту як вивчення когнітивних, емоційних, соціальних, інтерактивних і фізичних аспектів сексуальності. Сьогодні сексуальна освіта має на меті забезпечити молодих людей знаннями, навичками, ставленням і цінностями, необхідними для усвідомлення своєї сексуальності (фізичної, емоційної, особистої та стосунків) та отримання задоволення від неї [6].

Цікавим для нас є досвід скандинавських країн, зокрема Фінляндії, яка є єдиною країною, статеве виховання є частиною національного навчального плану й інтегрується в різні навчальні предмети в початковій та середній школі. Його реалізація на практиці різноманітна, оскільки муніципалітети та заклади освіти мають певний ступінь автономії в цьому питанні, що носить комплексний характер.

Нами встановлено, що статеве виховання в Фінляндії відзначається відкритістю, прогресивністю та глибоким підходом до різних аспектів статевої освіти, яка є невід'ємною частиною шкільної програми, і вона

охоплює різноманітні аспекти, включаючи фізіологію, відносини, здоров'я та безпеку.

Уроки статевого виховання у школах Фінляндії спрямовані на те, щоб допомогти учням розуміти їхні тіла, емоції та взаємини, включаючи обговорення таких тем, як пубертатний розвиток, контрацепція, сексуальна орієнтація, статеві хвороби та інші аспекти статевого здоров'я.

Важливим аспектом статевого виховання у цій скандинавській країні є пропагування гендерної рівності та поваги до індивідуальності кожної людини, де викладання ґрунтується на принципах взаємоповаги, толерантності та відкритості до різних думок, що сприятиме розвитку навичок прийняття рішень, комунікації та взаємодії, цим самим допомагаючи учням будувати здорові та поважні статеві відносини.

Нами з'ясовано, що основні навчальні програми та вимоги до кваліфікації на національному рівні були прийняті Фінською національною радою з питань освіти. Базовий навчальний план початкової школи (2021), навчальний план середньої та професійно-технічної школи (2015) включають елементи статевого виховання. Національна навчальна програма встановлює нормативну базу, що є комплексною та відповідає віку здобувачів освіти.

Науковець А. Контула (*O. Kontula*) зазначає, що цілі сексуальної освіти, в межах Фінської національної ради з питань освіти, полягають у «розширенні знань, розуміння, поясненні та роз'ясненні почуттів, цінностей і ставлень, розвитку та зміцненні навичок, а також сприянні та підтримці належної поведінки між статями, та зменшення її ризиків» [3].

Нами визначено, що за оцінками Міжнародної федерації планованого батьківства (*IPPF*), статеве виховання в скандинавських країнах є провідною моделлю комплексного статевого виховання в Європі. Фінляндія є єдиною скандинавською країною, де статева освіта аналізувалася на рівні національних опитувань вчителів біології та медико-санітарної освіти, а також через національні тести з метою вимірювання знань підлітків у на предмет сексуального здоров'я.

За результатами опитувань встановлено, що найважливішими освітніми цілями статевого виховання було, виходячи з відповідей вчителів, виховання в учнів відповідальності за своє статеве і репродуктивне здоров'я та надавати їм правильних фактів. Виявилось, що сексуальна освіта відіграє більшу роль серед хлопців, ніж серед дівчат. На противагу цьому, сексуальні знання дівчат зростали, коли їх викладали вчителі, які мали природне ставлення і толерантність до сексу, вільно спілкувалися на сексуальні теми, особисте життя, використовуючи методи драматизації та рольових ігор [5].

Статеве виховання учнів у Фінляндії є важливим компонентом їх підготовки до створення сім'ї, оскільки воно сприяє розвитку ключових навичок та цінностей, необхідних для успішних та здорових сімейних

відносин учнівської молоді у майбутньому.

Отже, аналіз поняття «статеве виховання» як складової у підготовці учнівської молоді до створення сім'ї дає змогу більш повно розкрити дане поняття, сутність якого ляже в основу нашого подальшого наукового дослідження.

Список використаних джерел

1. Бялик О. В. Сучасні тенденції статевого виховання учнівської молоді у країнах Євросоюзу: дис. ... докт. пед. наук: 13.00.07 – теорія і методика виховання. Умань. 2017. 547 с.
2. Aleksanteri Virta. Sex education in Finland from 1970 to 2010 information for workers in the social field. Diaconia University of Applied Sciences Degree Programme in Social Services Focus on Community Development Work Bachelor of Social Services. 2017. 47 s.
3. Kontula O. Nordic sex education: a case of Finland. Volume 17, Supplement 1, April 2008, Page 525. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1158136008725738>
4. Kuzma M. Whatever Happened to Sex in Scandinavia? *A Journal of Art, Context and Enquiry*. Issue 17 (Spring 2008). Pp. 5–19. URL: <https://www.jstor.org/stable/20711673>
5. Liinamo Arja. Sex Education in Finland. 2020. Pp. 217–233. URL: https://www.vaestoliitto.fi/uploads/2020/12/3e768791-17.-new-views_217-233.pdf
6. Sexuality Education in the WHO European Region. Finland. BZgA Federal Centre for Health Education. IPPF. URL: <https://europe.ippf.org/sites/europe/files/2018-05/Factsheets%20Finland.pdf>

Софія Дода

ОСНОВНІ ЧИННИКИ САМОТНОСТІ СТУДЕНТІВ

Самотність як стан існувала завжди, але в наш час це явище виходить за межі простої фізичної відокремленості, перетворюючись у значущий психологічний і соціальний феномен. Окрім фізичних аспектів, самотність в наш час отримує важливий психологічний аспект. Вона стає особистісною, зазначає вплив суспільства на індивіда і віддає перевагу тому, як сама особа визначає своє становище в суспільстві відповідно до свого внутрішнього світу. Зміни в акцентах, які підсилюють психологічний аспект самотності, пов'язані, з одного боку, із зростанням самосвідомості особи, а з іншого – з соціальними та економічно-технічними змінами в суспільстві.

Поняття самотності, як комплексного психологічного явища, в сучасності представляє собою многогранний, многозначний і складний